

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 2289/17**, rješavajući apelaciju **JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Mirsad Ćeman, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 17. jula 2019. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar**, podnesena protiv presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 0 Ps 128413 15 Rev od 14. marta 2017. godine, presude Kantonalnog suda Mostar broj 58 0 Ps 128413 14 Pž od 17. juna 2015. godine i presude Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 Ps 128413 13 Ps od 24. juna 2014. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar (u daljnjem tekstu: apelant), kojeg zastupa zakonski zastupnik, podnio je 7. juna 2017. godine, Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u

daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 58 0 Ps 128413 15 Rev od 14. marta 2017. godine, presude Kantonalnog suda Mostar (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 58 0 Ps 128413 14 PŽ od 17. juna 2015. godine i presude Općinskog suda u Mostaru (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 58 0 Ps 128413 13 Ps od 24. juna 2014. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda od Vrhovnog, Kantonalnog i Općinskog suda i od Općinskog javnog pravobranitelja općine Prozor-Rama - zakonskog zastupnika općine Prozor-Rama (u daljnjem tekstu: tužiteljica) zatraženo je 22. marta 2019. godine da dostave odgovore na apelaciju.
3. Vrhovni, Kantonalni i Općinski sud i tužiteljica su dostavili odgovore na apelaciju u periodu od 28. marta do 12. aprila 2019. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelanta i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.
5. Presudom Općinskog suda broj 58 0 Ps 128413 13 Ps od 24. juna 2014. godine obavezan je apelant da isplati tužiteljici iznos od 6.638.968,40 KM sa zakonskom zateznom kamatom bliže navedenoj u izreci presude, kao i da joj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.318.20 KM.
6. U obrazloženju presude Općinski sud je naveo da je tužiteljica u tužbi podnesenoj 23. aprila 2013. godine i u toku postupka istakla da je apelant kao javno preduzeće koje ostvaruje prihod korištenjem hidroakumulacije Rama za proizvodnju električne energije dužan u skladu s Zakonom o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata (u daljnjem tekstu: Zakon o izdvajanju) plaćati naknadu tužiteljici u iznosu od 0,01 KM po proizvedenom kWh električne energije za protekli mjesec i da se ta naknada procentualno usklađuje sa svakim povećanjem cijene električne energije koju utvrđuje Regulatorna komisija za električnu energiju Federacije Bosne i Hercegovine (FERK) i primjenjuje se od dana povećanja cijene električne energije. Tužiteljica je zatražila da sud obaveže apelanta da joj za period od 1. augusta 2010. godine do 31. marta 2013. godine isplati potraživani iznos budući da apelant nije pravilno i zakonito vršio obračun plaćanja naknade prema tužiteljici jer pri obračunu naknade nije uzeo u

obzir povećanje cijene električne energije odnosno nije procentualno uskladio naknadu s povećanjem cijene električne energije.

7. U provedenom dokaznom postupku Općinski sud je utvrdio da je među parničnim strankama sporan pravni osnov tužbenog zahtjeva dok je visina tužbenog zahtjeva sporna zato što je apelant smatrao da nije poznata metodologija obračuna, odnosno usklađivanja naknade sa povećanjem cijene električne energije niti se zna koja je cijena energije u pitanju.
8. Općinski sud je nadalje istakao da je osnovna djelatnost apelanta kao javnog preduzeća proizvodnja, distribucija i opskrba električnom energijom u cilju prodaje svojim kupcima. U dokaznom postupku Općinski sud je cijenio rješenja FERKA-a od 27. aprila 2007. godine (kojim je bila utvrđena prosječna cijena električne energije za hidroelektranu Rama) te rješenje od 21. jula 2010. godine. Iz provedenih dokaza, kako je naveo Općinski sud, proizlazi da je proizvodna cijena električne energije (cijena na pragu hidroelektrana) osnov za utvrđivanje potrebnih prihoda za proizvodnju, distribuciju i opskrbu električnom energijom, odnosno da je proizvodna cijena električne energije po jedinici mjere uvećana za cijenu distribucije osnov za donošenje tarifnih stavova apelanta po kojima prodaje električnu energiju kupcima. Dalje je utvrđeno da su potreban godišnji prihod za obavljanje svih djelatnosti i tarifni stavovi za prodaju električne energije prvenstveno vezani i zavise od proizvodne cijene električne energije. Općinski sud je smatrao da cijena o kojoj govori odredba člana 3. Zakona o izdvajanju može biti samo proizvodna cijena električne energije, koju prema zakonu utvrđuje FERK, kao nadležno pravno lice. Utvrđeno je da je FERK rješenjem od 21. jula 2010. godine odredila prosječnu cijenu električne energije za hidroelektranu Rama koja se nalazi na području tužiteljice a prema kojoj je apelant u skladu s navedenim rješenjem trebao obračunavati naknadu na ime korištenja hidroakumulacionih objekata počev od 1. augusta 2010. godine. Istog dana FERK je donijela odluku o Tarifnim stavovima za prodaju električne energije nekvalifikovanim (tarifnim) kupcima apelanta. Općinski sud je polazeći od nesporne činjenice da je apelant u periodu od 1. augusta 2010. godine do 31. decembra 2013. godine uplatio tužiteljici iznos od 21.126.324,50 KM, da je primjenom povećanja prosječne cijene električne energije trebao isplatiti iznos od 27.765.292,90 KM obavezao apelanta na isplatu iznosa preciziranog u izreci presude, koji je utvrdio vještak finansijske struke, nalazom od 20. maja 2014. godine. Općinski sud se u obrazloženju odluke pozvao na odredbe Zakona o električnoj energiji i to član 14. st. 1. i 2, čl. 17. i 21. stav 1. tač. 2, 3, 5. i 6. kao i na odredbe Zakona o izdvajanju i to čl. 1, 3, 4. i 5.
9. Presudom Kantonalnog suda broj 58 0 Ps 128413 14 PŽ od 17. juna 2015. godine žalba apelanta je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. U obrazloženju presude Kantonalni sud je

naveo da je prvostepeni sud pravilno utvrdio činjenično stanje i pravilno primijenio materijalno pravo zbog čega je žalbu apelanta odbio i potvrdio prvostepenu presudu. Istaknuto je također, da su tačni žalbeni navodi apelanta da je problematika funkcioniranja elektroenergetskog sustava složena ali da nije dužnost Suda barem ne u konkretnom postupku da u to ulazi niti za to ima ovlaštenje. Čitav problem po mišljenju Kantonalnog suda leži u činjenici navedenoj u dopisu apelanta FERK-u od 25. augusta 2009. godine priloženom uz apelantov odgovor na tužbu. Istaknuto je da je u navedenom dopisu apelant ukazao da je tokom aktivnosti na izmjenama Zakona o izdvajanju bilo neophodno kontaktirati i uzeti u obzir argumente elektroprivrednih preduzeća u Federaciji obzirom da se radi o direktnom povećanju troškova poslovanja zbog plaćanja naknade za korištenje hidroakumulacijskih objekata, što nije učinjeno prilikom donošenja izmjena zakona.

10. Apelant je protiv navedene presude Kantonalnog suda izjavio reviziju koju je Vrhovni sud odbio presudom broj 58 0 Ps 128413 15 Rev od 14. marta 2017. godine.
11. U obrazloženju presude Vrhovni sud je istakao da su za svoj zaključak o osnovanosti tužbenog zahtjeva nižestepeni sudovi kroz obrazloženje svojih presuda dali pravilne i potpune razloge koje u svemu prihvata i taj sud. Vrhovni sud je istakao da je cijenio revizione navode apelanta da u predmetnom periodu novi Zakon o električnoj energiji u Federaciji („Službene novine F BiH“ broj 66/13) na koji su se pozvali nižestepeni sudovi nije bio na pravnoj snazi. Međutim, po mišljenju Vrhovnog suda, time nije dovedena u sumnju zakonitost pobijane presude, pošto taj zakon i ne reguliše naknadu koja je predmet ovog parničnog spora, što i sam apelant u reviziji ističe. Naime, kako je utvrdio Vrhovni sud, prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude citirao pojedine odredbe tog zakona, prvenstveno u vezi FERK-a, a osnivanje, nadležnost, ciljeve i zadatke te komisije reguliše i raniji Zakon o električnoj energiji („Službene novine F BiH“, broj 41/02, 24/05, 38/05, 61/09) koji je važio u predmetnom periodu.
12. Također, Vrhovni sud je naveo da smatra da su bez osnova i prigovori apelanta o neosnovanosti tužbenog zahtjeva isticani u postupku pred prvostepenim sudom, u žalbi i u reviziji, kroz navode da se prihod preduzeća ne ostvaruje temeljem cijene električne energije „na pragu hidroelektrane“, koja je kalkulatívni elemenat u određivanju tarifnih stavova za krajnje kupce električne energije. Zapravo kroz te navode po mišljenju Vrhovnog suda, apelant je tražio ispitivanje konačnog akta FERKA-a od 21. jula 2010. godine što je u predmetnom postupku nedopustivo. Parnični sud je vezan (shodno članu 12. stav 1. Zakona o parničnom postupku) za odluke tog nadležnog pravnog lica, a u postupka pred nižestepenim sudovima apelant nije ni tvrdio da je protiv tog konačnog rješenja FERKA-a pokrenuo upravni spor, niti je u tom pravcu pružio dokaze. Prigovori apelanta o pogrešnoj primjeni materijalnog prava kroz navode da je sporna samo

cijena električne energije koja se ima smatrati osnovom za utvrđenje razlike (duga apelanta), da je tražio autentično tumačenje zakonske odredbe o naknadi za korištenje hidroakumulacija, po mišljenju Vrhovnog suda nisu osnovani, o čemu je dao obrazloženje i drugostepeni sud.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

13. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama prekršeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Kršenje navedenih prava apelant vidi u proizvoljnoj primjeni materijalnog prava. Istaknuto je da su se redovni sudovi pozvali na Zakon o električnoj energiji iz 2013. godine iako je u relevantno vrijeme (utuženi period) važio prethodni zakon iz 2002. godine. Shodno navedenom apelant smatra da je Vrhovni sud proizvoljno zaključio da time nije dovedena u pitanje zakonitost presude. Također, smatra da su sudovi proizvoljno zaključili da se povećanje cijene električne energije „na pragu hidroelektrane“ prema rješenju FERK-a uzima kao osnov za obavezu apelantu kao pravnoj osobi koja ostvaruje prihod korištenjem hidroakumulacijskog objekta izgrađenog na potopljenom području, za plaćanje naknade prema Zakonu o izdvajanju. Apelant smatra da je Zakon o izdvajanju neprecizan, odnosno da ne sadrži takvu odredbu.

b) Odgovor na apelaciju

14. Vrhovni sud je u odgovoru na apelaciju istakao da ostaje kod razloga datih u odluci tog suda te da su tvrdnje apelanta o povredi prava na pravično suđenje i imovinu neosnovane. Istaknuto je da je taj sud svoju odluku donio pravilnom primjenom materijalnog prava, dajući za nju razloge koji su navedeni u odluci. Predloženo je da se apelacija odbije kao neosnovana.
15. Kantonalni sud je u odgovoru na apelaciju naveo da odlukom tog suda nisu povrijeđena prava apelanta na koja se pozvao u apelaciji te je predloženo da se apelacija odbije kao neosnovana.
16. Općinski sud je u odgovoru istakao da su apelacioni navodi neutemeljeni. Naveo je da iz sadržaja navoda apelanta proizlazi da je isti zapravo nezadovoljan revizijskom odlukom, koja je potvrdila odluke tog i Kantonalnog suda, u kojima je materijalni propis primijenjen na apelantu nepovoljan način, što ne znači da je primijenjen i na nepravilan ili arbitraran način. Taj sud je apelantu kao stranci u postupku (tada tuženiku) u potpunosti osigurao ravnopravan pristup sudu u prvostupanjskom parničnom postupku, omogućio mu je ravnopravnu upotrebu svih procesnih

oružja, ravnopravnu mogućnost iznošenja dokazne građe kao i dovoljno prostora za iznošenje vlastite interpretacije pravne osnove predmetne tužbe. Također, je navedeno da je u svojoj presudi dao odgovore na sve prigovore apelanta, iznijete u predmetnom postupku kao i da je apelant koristio pravne lijekove koji su mu bili efektivno dostupni. Predloženo je da se predmetna apelacija odbije.

17. Tužiteljica je u odgovoru na apelaciju istakla da su redovni sudovi pravilno i zakonito proveli postupke te svoje odluke zasnovali na pravilnoj primjeni materijalnog prava. Navedeno je da shodno članu 3. Zakona o izdvajanju cijena koju propisuje navedeni član može biti samo prosječna cijena električne energije „na pragu elektrana“ i jedina cijena koju prema članu 89. prethodnog Zakona o električnoj energiji utvrđuje FERK kao nadležna pravna osoba. Upravo je navedeni zakon bio na snazi u vrijeme kada su donesena rješenja FERK-a od 27. aprila 2007. godine i 21. jula 2010. godine. Predloženo je da se apelacije odbije.

V. Relevantni propisi

18. **Zakon o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata** ("Službene novine Federacije BiH", br. 44/02, 18/03, 9/04 i 57/09)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH koji glasi:

Član 1.

Ovim zakonom utvrđuje se visina i način izdvajanja i usmjeravanja dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata izgrađenih na potopljenim područjima u svrhu proizvodnje električne energije i pitke i industrijske vode (u daljem tekstu: naknada).

Član 3. st. 1. i 2.

(1) Naknada iz člana 1. ovog zakona iznosi 0,005 KM po proizvedenom kilovatsatu (kWh) električne energije, odnosno 0,01 KM po utrošenom kubnom metru (m³) vode.

(2) Naknada iz stava (1) ovog člana procentualno se usklađuje sa svakim povećanjem, odnosno smanjenjem cijene električne energije koju utvrđuje Regulatorna komisija za električnu energiju Federacije Bosne i Hercegovine i primjenjuje se od dana povećanja odnosno smanjenja cijene električne energije.

Član 4. stav 1.

(1) Naknada se utvrđuje na osnovu ukupno proizvedenih kWh (kilovatsati) za protekli mjesec, odnosno na osnovu ukupno iskorištene pitke ili industrijske vode izražene u m³ za protekli mjesec.

Član 5. stav 1.

Naknada se uplaćuje u budžet općine ili grada na čijem je području izgrađen hidroakumulacioni objekat.

19. U **Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine** („Službene novine Federacije BiH”, br. 66/13 i 94/15) relevantne odredbe glase:

Član 17. stav 1.

(Regulatorna komisija)

(1) Radi ostvarivanja ciljeva iz člana 2. ovog zakona i regulisanja tržišta električne energije u Federaciji, osnovana je Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine, koja ovim zakonom mijenja ime u Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Regulatorna komisija).

Član 21. stav 1. tač. 2, 3, 5. i 6.

Nadležnost Regulatorne komisije

(1) Regulatorna komisija ima slijedeće nadležnosti:

2) nadzor tržišta električne energije;

3) donošenje metodologije i kriterija za utvrđivanje tarifnih stavova za nekvalifikovane kupce, provođenje usvojene metodologije i vršenje nadzora nad primjenom tarifnih stavova za nekvalifikovane kupce, kao i donošenje metodologije i kriterija za utvrđivanje cijena usluge javnog snabdjevača, vremena trajanja usluge javnog snabdjevača i vršenje nadzora nad primjenom cijene usluge javnog snabdjevača;

5) utvrđivanje tarifnih stavova za nekvalifikovane kupce;

6) utvrđivanje cijena usluge javnog snabdjevača do potpunog otvaranja tržišta električne energije ili davanje saglasnosti na cijene usluge javnog snabdjevača nakon potpunog otvaranja tržišta električne energije;

VI. Dopustivost

20. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.
21. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.
22. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je presuda Vrhovnog suda broj 58 0 Ps 128413 15 Rev od 14. marta 2017. godine, protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, apelant je je osporenu presudu primio 10. aprila 2017. godine, a apelacija je podnesena 7. juna 2017. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uslove iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.
23. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uslove u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

24. Apelant pobija osporene odluke tvrdeći da su mu tim odlukama povrijeđena pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.
25. U vezi s apelantovim pozivanjem na kršenje prava zaštićenih Ustavom Bosne i Hercegovine, odnosno Evropskom konvencijom, Ustavni sud zapaža da je apelant javno preduzeće i kao takvo nosilac određenih javnopravnih ovlaštenja. Stoga, Ustavni sud podsjeća na to da apelant ne uživa zaštitu prava zagantiranih odredbama Evropske konvencije i njezinih protokola koji reguliraju odnos javne vlasti i pojedinaca i pružaju pojedincima zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u odnosu s javnom vlašću. Međutim, Ustavni sud se poziva na svoj stav ustanovljen u Odluci broj AP 39/03 od 27. februara 2004. godine (dostupna na web stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba). U toj odluci je zaključeno da Evropska konvencija pruža minimum zaštite u

pogledu ljudskih prava i osnovnih sloboda, a Ustav Bosne i Hercegovine daje širu zaštitu, te da, prema članu VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, svako ko je bio stranka u određenom postupku i ko ima presudu bilo kojeg suda za koju smatra da su mu njome povrijeđena prava može podnijeti apelaciju Ustavnom sudu. Dakle, proizlazi da državni organi i javna vlast kao učesnici sudskih postupaka uživaju samo ustavna prava, a ne i prava iz Evropske konvencije. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud će u konkretnom slučaju ispitati navode apelacije u odnosu na apelantovo ustavno pravo na pravično suđenje i pravo na imovinu iz člana II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine.

Pravo na pravično suđenje

26. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

27. Član 6. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom.

28. Ustavni sud primjećuje da se postupak koji je okončan osporenim presudama odnosi na postupak utvrđivanja obaveze isplate duga apelanta tužiteljici, odnosno na predmet građanskopravne prirode. U skladu sa navedenim, nesporno je da u predmetnom postupku apelant kao tuženi uživa garancije prava na pravično suđenje iz člana II/.e) Ustava Bosne i Hercegovine pa će stoga Ustavni sud ispitati da li je postupak pred sudom bio pravičan onako kako to zahtijevaju navedene odredbe.

29. Ustavni sud zapaža da apelant osporava navedene odluke, tvrdeći da su donesene proizvoljnom primjenom materijalnog prava.

30. U vezi s tim Ustavni sud prvenstveno ukazuje na to da, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud), koju Ustavni sud slijedi prilikom ispitivanja ustavnih prava (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu AP-992/15 od 25. oktobra 2017. godine, stav 35) i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene prava (vidi, Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*,

odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je, općenito, zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi, Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li su, eventualno, povrijeđena ili zanemarena ustavna prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminaciona.

31. Ustavni sud se, dakle, može izuzetno upustiti u ispitivanje načina na koji su nadležni sudovi utvrđivali činjenice i na tako utvrđene činjenice primijenili pozitivno-pravne propise, kada je očigledno da je u određenom postupku došlo do proizvoljnog postupanja redovnog suda kako u postupku utvrđivanja činjenica tako i primjene relevantnih pozitivno-pravnih propisa (vidi, Ustavni sud, Odluka broj *AP 311/04* od 22. aprila 2005. godine, stav 26). U kontekstu navedenog, Ustavni sud podsjeća i da je u više svojih odluka ukazao da očigledna proizvoljnost u primjeni relevantnih propisa nikada ne može voditi ka pravičnom postupku (vidi, Ustavni sud, Odluka broj *AP 1293/05* od 12. septembra 2006. godine, tačka 25. i dalje i, *mutatis mutandis*, Evropski sud, *Anđelković protiv Srbije*, presuda od 9. aprila 2013. godine, tačka 24). Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud će u konkretnom slučaju, s obzirom na pitanja koja apelant postavlja, ispitati da li su osporene odluke zasnovane na pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i proizvoljnoj primjeni prava.

32. U konkretnom slučaju Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi, odlučujući na tri sudske instance, dovoljno jasno i argumentirano obrazložili svoje odluke, dajući za svoj stav jasna obrazloženja koja se ni u jednom segmentu ne doimaju proizvoljnim. Naime, Ustavni sud smatra da se u konkretnom slučaju ne mogu prihvatiti apelantovi navodi o proizvoljnosti u primjeni prava, posebno zato što apelant, osim ponavljanja navoda koje je isticao u žalbi i u reviziji koje su sudovi ispitali u osporenim odlukama i dali razloge zašto oni ne mogu dovesti do drugačijeg rješenja konkretne pravne stvari, nije ponudio bilo kakvu drugu argumentaciju. U tom kontekstu, Ustavni sud zapaža da apelant i u apelaciji ponavlja svoju tvrdnju o tome da su osporene odluke nezakonite jer su se sudovi pozvali na novi Zakon o električnoj energiji (iz 2013. godine) iako je u relevantno vrijeme na snazi bio prethodni zakon (iz 2002. godine). U vezi navedenog Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud u pogledu istaknutih navoda obrazložio zašto oni nisu doveli u sumnju zakonitost pobijane presude, imajući pri tome u vidu da su nižestepeni sudovi citirali odredbe Zakona o električnoj energiji koje se odnose na nadležnost i zadatke FERK-a, a koje sadrži i prethodni zakon. Također, Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud ispitao revizione navode apelanta u pogledu metodologije i kriterija za obračun naknade koju je apelant dužan plaćati tužiteljici zbog korištenja

hidroelektrane Rama za proizvodnju električne energije koju prodaje svojim kupcima. Obrazloženje koje je dao Vrhovni sud za svoj zaključak da je tužbeni zahtjev tužiteljice osnovan, Ustavni sud ne smatra proizvoljnim. Pozivanje Vrhovnog suda na relevantne odredbe materijalno pravnih propisa, također, po ocjeni Ustavnog suda ne sadrži elemente proizvoljne primjene prava.

33. Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju nema kršenja prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine.

Pravo na imovinu

34. Apelant smatra da mu je prekršeno i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine. Ustavni sud zapaža da apelant kršenje ovog prava, u suštini, veže za pogrešnu primjenu materijalnog prava, a ti su navodi već razmotreni u okviru navoda apelanta o povredi prava na pravično suđenje. S obzirom na navedeno, kao i na elaboraciju iz prethodnih tačaka u kojima nije utvrđeno kršenje prava na pravično suđenje, Ustavni sud smatra i navode o kršenju prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine neosnovanim.

VIII. Zaključak

35. Ustavni sud zaključuje da ne postoji povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine kada su redovni sudovi jasno i argumentovano obrazložili svoje odluke i kada u obrazloženju osporenih odluka nema ničega što ukazuje na proizvoljnu primjenu relevantnih propisa na štetu apelanta.
36. Nema kršenja ni prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine kada apelant kršenje navedenog prava dovodi u vezu sa pogrešnom primjenom materijalnog, a Ustavni sud je zaključio da nije bilo proizvoljnosti u tom pogledu.
37. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.
38. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.